

Cim. O. 85

wyisto s uafadker datosa-
mej 1549 razem s frag-
mentem Paryana (Cim-P. 5)

20/X-1924

K. Wiercany

Cim. P. 7.

POWIEŚĆ

RZECZY ISTEJ.

KRAKÓW
F. UNGLER.

Cim. 85

CIMELIA

O swietym Krzyżu:

Tedy swiety Stephan począł we wszelkim przykazaniu Bożym szczęśliwie postępować / a myślić o tym iakoby lud wyszedł iemu poruczyć / ony mógł przywieść ku prawey wierze Chrystusowey. A tak roku czwartego po śmierci oycza swego / gdy już za kaską Bożą wyszedł iak miarę ziemię Wuherską nawrócił ku panu Chrystusowi. Posłał biskupa Anastasiusa do Papięza Rzymskiego / aby mu dał oyczowskie bogostawienstwo / aby go też wkoronowaniem na krolewską dostojność potwierdził: żeby z wietszą ważnością mógł za kaską Bożą thomocniej postanowić czo był począł: Zego też prawie czasu y kriażę polskie z swoimi wiare krześcianską przysięło / y posłało pirwey przed tym do Papięza w tenże rzecz / ktoremu Papięz już był dał gotować koronę barzo kosztowną. Dwaciem nocey oney gdy miał posłać koronę / ukazał sie iemu Anioł Boży w widzeniu / mówiąc / Jutro przyjdą do ciebie posłowie ludu nieznajomego / prosząc od ciebie koronę. Przeto koronę tę kriażę masz już gotową / dary ich kriażęciu / bo wiem iemu dana ma być

Historia.

Bog raczył czynić przez s: Stephana w na-
wroceniu takowey wielkości ludu barzo sie w-
radował y myślił sobie. Gdyżci mi Anioł o-
kazał wby sie roztazał: abych dał te korone go-
tową/godno jest temu mężowi postać dar tak
znamienity/aby tak wiara tam nowo wwsze-
piona wiecey sie roztawia/aby też mocznicy
w tym ludu była wzwierdzona przeciw po-
kusam dusznego nieprzyjaciela. Przeto ihenże
Papież Benedictus pięć części krzyża swie-
tego złamanych: a w srebrzo oprawionych/
(które była s. Helena swemu synowi doro-
wała z nawyborniejszych części krzyżowych
wybrane/które nawiecey dolegały ciała pana
Chrystowego/które też Constantinus wielki
darował był Silwestrowi papieżowi. a Sil-
vester kopał swym namiastkom zostawił. że-
by ic na pierśiach nosili miasto peczorała)
Przerzeczony papież wielbnemu Stepha-
nowi postać... owig. Ten krzyż niechay be-
dzic przed krolew nason/bym ia jest namia-
stek apostołski/ale on prawit może być wezuan
Apostolem pana Chrystowym/adni przeczn

O swietym Krzyżu.

wszelkie zawse zwycięzał y przyśedł ku tako-
wey swiętości iż też zasłużył być między swie-
tych lidzbe policzon y za swiętego roztawion
Ten też krol s: Stephan miał sina imieniem
Emerika męża dobrego y swiętego. Potymże
krol s: Stephan stał sie przywodziem krolowi
Polskiemu y przymusił opocowski rozkaza-
nim sina swęgo Emerika iż poigł za żone cor-
kę Wolekawa krola Polskiego. Po niektórych
czasiech gdy już swięty Wojciech korone pod-
iął meczenniczą/ a ciało jego z ziemie Pru-
skiey do Gniezna było przeniesiono. Tedy s.
Stephan słysząc czuda które pan Bog ra-
czył czynić przez swęgo swiętego Wojciecha
iż sie już sam był stharzał/ a dla boleści nog/
sam do polski nawiedzić niemogł. Przeto si-
na namawiając nato przywiódł/ aby swięte
Wojciecha nawiedził Polskiego y Wuhers-
kiego patrona/zeby uczynił poczesność jego
meczennictwu/aby też pan Bog za jego przyczy-
ną raczył jego krolestwo zachować od złego.
Zarym Emericus z rozkazania opocowskie-
go wezbrał sie do polski. Dciecz też starby nie-
male na osiary gotował. Nad to dał synowi
dla szczęśliwości drogi/drzewo krzyża swiętego
darowane od Benedicta Rzymskiego Pa-
pieża/aby tak moczą drzewa swiętego szczęśli-
A vj

4
Historia.

wie musie wiodło na onej drodze. Także Emericus z wielkoscig dworu wezbrawszy sie na drogę do gnieźna przyciechał. Którego Bolesław wdzięcznie przyjął iako przyjaciela y cełował z namienicie. Na ostatel gdy już wypełnił modły y ofiary poleczwszy sie otheza y krolestwo swe załugam s. Wojciecha. gdy sie wracał do Wuhcr/krol Bolesław swiętseriego odprawadzał go aż do miasta Kielec a tam go przez kilka dni częstował. Czasu iednego gdy na łowie byli krol z zięciem swym. Stało sie z Bożę^o zrzadzenia iż Emericus odszczynwszy sie od dworzanow/scigał w puścizę ielenia wielkiego. A gdy Jeleń na wielką gore wbieżał. a zanim też Emericus scigał go. Tedy natychmiast Jeleń z skały skoczył y wciął Emericus to widząc a sam dostawy zattrostał sie. Któremu Angiol Boży wfazał sie y rzekł do niego. Nie boy sie Emeriku/ale podź zamną wfaże ia tobie czo masz czynić y wywiodeł iego zpuszczeń/ aże ku klastorowi Lysy gory/ a groźno temu tak począł mówić. Wiedź iż nagorze Golgota (ktora sie wyklada Lysa gora) zbawiciel wczepiał/ a krzyżie^o krwiga tam iest skropion y poświęcon/ ten który ty na pierśiach swych nosisz. Przeto mówię Bożę tobie rozkazuję/ aby to drzewo swię

5
O swietym Krzyżu.

tego Krzyża dał do klastora na Lysą gore/ Nieuczyniwszy tego/ wiedz iż pomsta wielka od Boga staran będzie/ a nie wynidzi. Tedy Emericus odpowiedział iż wpił do chcial y czynić/ wfałoz żędał aby mógł przytę przyść do Kielec. Tedy Angiol przyprowadziwszy go na drogę ku Kielecam zwiogł do niego. W ten czas dworzanie iego z wielkim smętkiem ięzdili po puszczy tam y sam szukając pana swego/ o którym nie wiedzieli gdzieby sie pozdał. A gdy już przychodzil zachod słońca/ wżrżeli zdaleka pana swego. Natychmiast bieżeli kniemu z wielką radoscig/ pytając gdzieby tak dlugo omieskawał. On im wszystko czo sie z nim stało/ powiedział. Drugiego dnia wshyeci wespołek wezbrali sie ku Lysy gorce z Lampertem Krafowsskim biskupem który na then czas był przy dworze. Tamże Lampert obloł sie w vbiór biskupi A Emericus pokleknawszy z ięł z siebie drzewo Krzyża swiętego ktorę nosił na pierśiach y dał w ręce biskupie/ który niostł ie przed wshytkimi aże nagore. Dpat miejsce onego vbrałszy sie też wodzienie kapłanste/ zapęzał że wshytką bracią swą aże pod gorę/ gdzie dhis iest zbudowana kaplicza ku cęci Wshytkim swiętym/ y wziął krzyż swięty z rę

Historia.

ku biskupich z wielką poczęsnością tak iako sie
godziło/ktory wniosł do kościoła swe^o na częse
y i wale świętey Troicy poświęconego
Gdziaz wia y lud wszytek nasladuiący/gło-
sem nabożni. piewali. Te deum laudamus
A to sie stało od Bożego Narodzenia roku
trzeciego wsięćdziesiąt lat. Gdy sie to dofonto
Zedy Emerus poleciołszy sie w modlitwy
zakonnikom: wrocil sie szczęśliwie do Wu-
herskiej ziemi ypowiedzial te rzecz otcu swe-
mu Wielebnemu krolowi Stephanowi czo
sie z nim stało y z krzyżem świętym. On acz-
kolwiek żałował wtracenia takiego skarbu
wsakoż dzięlował panu Bogu/gdziż sie
tak iego wolej raczyło spodobać/A ta
jest pierwsza powieść ktorą oby-
czajem drzewo Krzyża świę-
tego na Lysę górę
żanieszono.

7
Wtóra powieść ia-
ko toż drzewo krzyża świętego
wzięto było z tejże góry y z infymi święto-
ściami przez Zatharyã iako żasie na swe
mieście przymieszono iest y przy-
wroczone.

85

Chronika (to iest Czestniki)
dzieciow Polskich tak maig
napisano/ż Roku od Boże-
go Narodzenia po iysuszu
wedwieście lat: to pięćdzie-
siąt y wectirzi. Wiargnaw-
szy do Polski wielkie woysko Zatharskie na-
gle/dobyli Sedomirza/gdzież wiele ludzi oboj-
ga pogłowia iedne pobili/drugie iakoby bydło
w wisłę wpędziwszy potopili aplony gnali przez
Kawow aż do Bytomia. Tamże klasztor Za-
wichostki y Lysę górę zpusłoshywszyca. se dwa
kriężczya w Polsce burzyli. a napaliwszy sie
y nabrawszy z wielkim łupem odiechali. Z he-

Hystoria

Wła nie może mieć nic milszego ani droższego.
Zamże od góry odieżdżąc. Zwierdzią Dąbno
oblegli/ na której jeden rotmistrz Chatarcki/
panne nadobną imieniem Ateide tegoż zam
ku dziedziczkę wsiąwszy: polubił ją sobie za żo
nę obłudnicę/ a to dla towarzyszy aby mu nie
była odietą. Także Zatarzy rozłamży wiele
krwie krześcianskiej/ nabrawszy też wiele skar
bow y supu: obrocili się ku swej krainie. A gdy
uż na granicach się ziechali/ tam wshyci żno
siąwszy lupy y skarby/ przed Czarza swego: da
li mu moc wybrać sobie czego się temu spodo
bało. A ostatek aby między towarzysze rozdzie
lił: według ich godności. Zamże między inshym
srebrzem y złotem/ położono też było drzewo
światego krzyża w srebrze oprawione. Tedy
Czarż on dziwował się czoby zamocz miało
ono drzewo iż tak kosztowno srebrem było o
prawione. A gdy się o tego moczy pytał/ ttedy
jeden tćciec z krześcianow: powiedział rzecz.
Najm prawie drzewie syn Boży sprawił lud
skie zbawienie/ kiedy haniebną śmiercią był
skazan na mek y śmierć krzyżową. Zamże

